

שיעור שני

שני סוגים של כבוד

להבחין בין שני סוגים של כבוד: "כבוד לבעל סמכות ולאדם בעל הישגים או מידות טובות" ו"כבוד לאדם באשר הוא אדם";
ללמוד מקורות יהודיים לסוגי הכבוד השונים.

שני דפי "יומני היקר" מצולמים כמספר הקבוצות בכיתה;
דף "שני סוגים של כבוד" מצולם כמספר הקבוצות בכיתה.

45 דקות

חלק ראשון - יומני היקר

התלמידים יתחלקו לקבוצות ויקבלו את דפי "יומני היקר" ואת דף "שני סוגים של כבוד";
התלמידים יקראו את היומן וימלאו את המשימות.

חלק שני - דיון וסיכום

המורים ינהלו דיון בכיתה על הזכות לכבוד ועל סוגי הכבוד השונים.

נקודות לדיון:

עם מי אתם מסכימים, עם חיים ("מגיע כבוד לכל אדם") או עם דני ("אני מכבד רק את מי שאני רוצה")?

איזה סוג כבוד מגיע לכל אדם?

בדף "יומני היקר" יש הבחנה בין שני סוגים של כבוד: "כבוד לבעל סמכות או לבעל הישגים ומידות טובות", ו"כבוד לכל אדם". באיזה סוג של כבוד קל יותר לכבד?

לאיזה סוג של כבוד אתם ראוים? כיצד היו נראים חיהם של בני אדם אילו לא היו זוכים לכבוד הבסיסי הזה?

אילו התנהגויות שייכות לכבוד בסיסי?

אילו התנהגויות שייכות ל"כבוד לבעל סמכות או כבוד למישהו שמעריכים"?

חלק שלישי - סיכום משימת "שני סוגים של כבוד"

המורים יאספו את התשובות לדף "שני סוגים של כבוד", וינתחו עם התלמידים את תשובותיהם.

פתרונות:

"יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך" - קומה ראשונה

"רצונו של אדם - כבודו" - קומה ראשונה

"כבוד, חכמים ינחלו" - קומה שניה

"והדרת פני זקן" - קומה שניה

"הלומד מחברו אפילו אות אחת, צריך לנהוג בו כבוד" - קומה שניה

"איזהו מכובד? המכבד את הבריות" - קומה ראשונה

"הוא [בן עזאי] היה אומר: אל תהי בז לכל אדם, ואל תהי מפליג לכל דבר; שאין לך אדם שאין לו שעה" - קומה ראשונה

"נשיא בעמך לא תאר" - קומה שניה

היומן של יוסי

יומני היקר

היום הייתה שמה מעניינת בכיתה, היא כמעט התפתחה לכעס ולצצקות. מלא שלמורה רינה יש מספיק סבלנות לענות ולהסביר...
הכול התחיל במכתב שהמורה הקריאה בכיתה. המכתב היה מנהל הסעות המסיע את תלמידי בית-הספר. הוא סיפר כווצד תלמיד אחד דיבר אליו במוצפה לאחר שביקש ממנו להתחמק את קולו. "מה אתה אבא שלי?! אל תחמק אותי!", אמר התלמיד; "אני אדבר איתך שאני רוצה!", המשיך במוצפה. המורה שאלה אותנו מה אנחנו אושבים על האירוע. התשובות היו מגוונות:
"באמת הנהג לא אבא שלי, ושלא יחמק אותי; הוא לא אייב לדבר אליו בכבוד; הוא יכול להגיד לו מה שהוא רוצה!". "מה זה קשור לאבא שלי?! הוא אייב לדבר אל כל אדם בכבוד".
התלמידים הקשיבו דרוכים לדברים. דני התחיל להתעצבן ואמר: "מה זאת אומרת? מי אמר שצריך לכבד כל אדם? אם אין לי קשר למישהו גם אז אני צריך לכבד אותו?!"
המורה רצתה לענות אך איים כבר השיב במקומה: "הפצמת דני! מה כל כך מסובק? לכל אדם בעולם מגיע כבוד. זה לא קשור מה הקשר שלך אליו או כמה אתה מכיר אותו".
המורה פתחה משנה במסכת אבות והקריאה: "יהי כבוד אביב עליך כשלך". היא הסבירה שהתורה מצווה עלינו לכבד כל אדם, מתנוק רך וקטן ועד רב גדול ומשוי; יהודים וזויים, מכמים וטיפשים, עשירים ועניים. ומהי הדרך שצריך לכבד בה? ממש כמו שאנחנו מתחמקים אל עצמנו, כך צריך להתחמק לבני האדם האחרים.
המורה הסבירה: "אתה גם צודק וגם טועה דני! בדבר אחד אתה צודק: כשאתה לא מכיר אדם מסוים, אתה אכן לא יכול להעריך אותו, והוא לא מסכות בשבילך. אך הטעות שלך היא שאתה אושב שאם אתה לא מכיר אותו ולא מעריך אותו אתה לא אייב בכבודו הבסיסי. כל בני האדם ראויים לכבוד בסיסי, ללא קשר למעמדם או למי שהם. אך דני, יש באמת סוגים שונים של כבוד ויש התנהלויות שונות הנדרשות בכל סוג.

היומן של יוסי - המשך

דמיין לך בנין רב-קומות על הקומה הראשונה לשלנית הקומות הנוספות.
לקומה הראשונה קוראים "כבוד בסיסי" לכל אדם באשר הוא אדם ככאי לו,
בין שהוא תלמיד ובין שהוא מורה, בין שהוא תינוק או פועל בניין, ובין שהוא
נשיא המדינה.

בקומות הבאות יש סוגים של כבוד גבוה יותר, וזוכים בהם רק אנשים שיש
להם מעמד מיוחד.

האחד: כבוד לאנשים שהם בעלי סמכות, כמו ממשל רב ראשי, הורים ומורים.
והאחר: כבוד לאנשים שהם מיוחדים משום שהגיעו להישגים מיוחדים ויש
כאפיהם הערכה רבה, כמו ממשל מדענים, מתמטיקאים, ספורטאים ואנשים בעלי
מידות טובות ומיוחדות.

הרב הראשי ופועל הבניין ככאים לכבוד בסיסי שווה, אסור להעליב את זה
כשם שאסור להעליב את זה, אסור לעבול את רכושם ואסור לפגוע בזופם.
אולם כלפי נשיא המדינה, הרב הראשי ואפילו מורה, יש התנהגויות כבוד
נוספות: צריך לקום בפניהם, לפנות אליהם בתואר הכבוד המתאים "רב",
"אדוני" או "המורה".

שמתי שכולם ראויים לכבוד בסיסי, וברור שיש אנשים מיוחדים שמגיע להם
כבוד יותר גדול,

אני ממש... את סבתא שלי, אני גם מעריך וגם מעריך והיא גם נחשבת
בעלת הסמכות בבית שלנו.

וסבתא שלי היקרה, תמיד נוהגת בי ובכולם בכבוד...

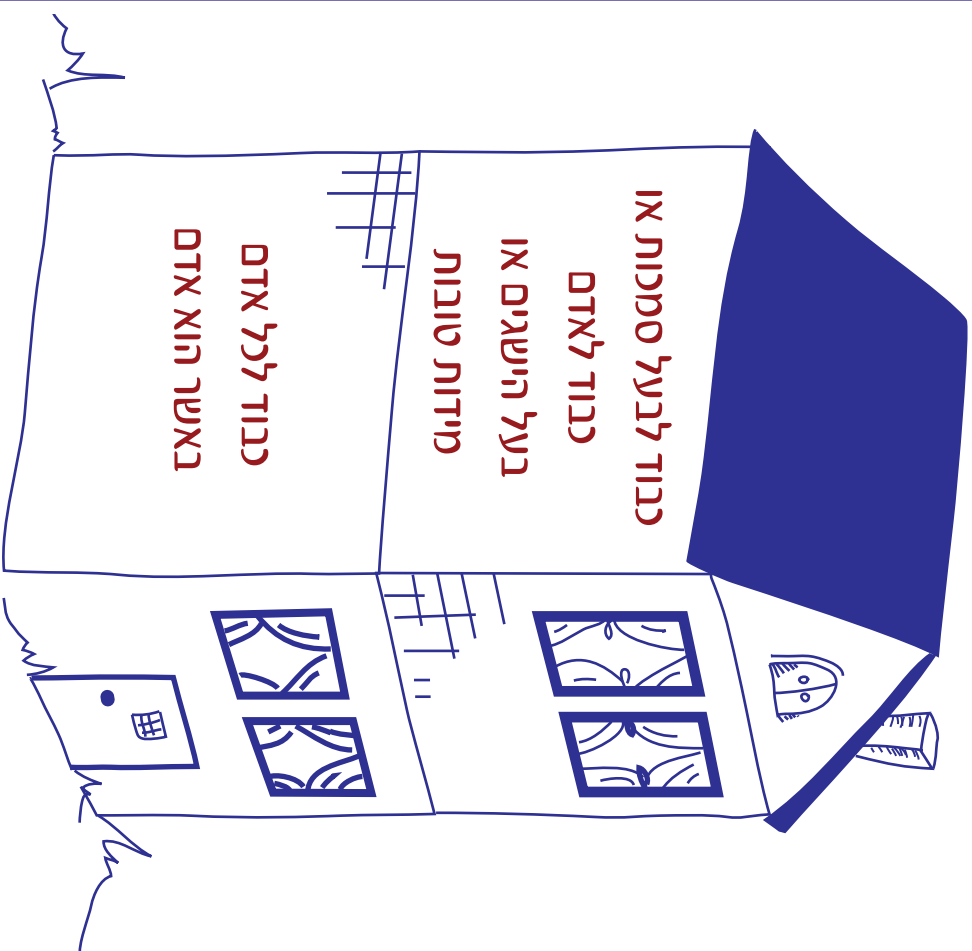
יומני, המורה נתנה לנו דף ובו כרטיסים אחדים, ואנחנו צריכים למיין את
הכרטיסים לשתי הקומות בבניין.

אז אני אייב להפסיק עכשיו ולרוץ למלא את הדף

יוסי

שני סוגים של כבוד

לפיכפית ובו שתי קומות, בל קומה מופיע סוג מסוים של כבוד. עליכם לסתוח קו מכל אחד מהכרטיסים לקומה המתאימה לו.

“כבוד – תפקידים יוקרה”
(משלי פסוק ג, פסוק לה)

“יהי כבוד הגברת חביב עליך לשלך”
(אבות פסוק ג, משנה ז)

“תבונת פני זקן”
(ויקרא פסוק ט, פסוק לב)

“רצונו של אדם – כבודו”
(פסגם עשירי, לפי תלמוד ירושלמי מסכת פאה, דף טו)

“הוא [נעוצא] הנה אוקר: אל תהי כו ללל אדם, ואל תהי קפליג ללל זכר, ואל תהי קפליג לו שעה”
(אבות פסוק ד, משנה א)

“איווה קקבד? – הקבד אית הגריות”
(אבות פסוק ד, משנה א)

“הלוקד קקברו... אפילו אית אמת – צריך לנהג בו כבוד”
(אבות פסוק ג, משנה א)

“ושיא קעקן לא תאר”
(שמות פסוק כב, פסוק כז)